

RTU studiju kurss "Vides un civilā aizsardzība"**0R000 Rēzeknes akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	RA0748
Nosaukums	Vides un civilā aizsardzība
Studiju kursa statuss programmā	Brīvās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Edmunds Teirumnieks - Doktors, Profesors
Mācībspēks	Andris Skromulis - Doktors, Pētnieks
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV, EN
Anotācija	Studiju kursa ietvaros tiek attīstīta izpratne par pasauli kā visaptverošu un sarežģītu sistēmu, kuras elementi savstarpēji ietekmē viens otru. Globālā vide tiek izvērtēta atmosfēras, hidrosfēras, litosfēras un biosfēras līmeņos, kā arī tiek apskatīti šo sfēru funkcionēšanas principi un mehānismi, pamatojoties uz enerģijas un vielu plūsmām. Tiek sniegta zināšanas par izmaiņām gan cilvēka dzīves vidē, gan biosfērā kopumā, par vides degradāciju. Aplūkoti jautājumi par vides problēmu tehnoloģiskajiem risinājumiem. Tiek sniegta informācija par vides pārvaldības principiem un analizēti likumdošanas aspekti, kas saistīti ar vidi un ilgtspējīgu attīstību. Kursā tiek apskatīti paaugstinātas bīstamības objekti, to īpašnieku vai tiesisko valdītāju pienākumi un tiesības, sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisijas, to funkcijas, sadarbības teritoriju un valsts civilās aizsardzības plāni un to saturs, civilās aizsardzības pasākumu plānošana, apdraudējuma risku novērtēšana, tiek raksturotas bīstamās vielas, to klasifikācija un prasības to glabāšanai un pārvadājumiem, starptautiskās palīdzības lūgšanas un sniegšanas algoritms, izglītojamie iegūst zināšanas par individuālajiem aizsardzības līdzekļiem katastrofas gadījumā, īpašajiem tiesiskajiem režīmiem, izglītojamie iegūst zināšanas par pirmās palīdzības sniegšanu dzīvībai kritiskās situācijās un par atšķirībām neatliekamajā, pirmajā palīdzībā un katastrofu medicīnā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: veidot izpratni par vidē notiekošajiem procesiem, lai studējošie spētu novērtēt gan indivīda, gan sabiedrības iespaidu uz vidi un izprastu ietekmes mazināšanas procesus, un sniegt zināšanas par civilās aizsardzības sistēmas struktūru, tiesisko regulējumu, organizāciju un vadību, veidojot zināšanu, prasmju un attieksmju kopumu par valsts, pašvaldību, juridisko un fizisko personu uzdevumiem, tiesībām un pienākumiem civilās aizsardzības jomā. Uzdevumi: - Veidot izpratni par procesiem dabā un vides aizsardzību. - Veidot izpratni par civilo aizsardzību un tās nozīmi sabiedrībā.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Zinātniskās literatūras analīze. Jāizpilda un jāaizstāv individuālie uzdevumi. Sagatavošanās semināriem un eksāmenam.

Literatūra	Obligātā /Obligatory: 1.Vide un ilgtspējīga attīstība / Māra Kļaviņa, Jāņa Zaļokšņa - Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2011 (Latgales drukā.).) - 334 lpp 2.Vides zinātne / Māris Kļaviņš, Oļģerts Nikodemus, Valdis Segliņš, Viesturs Melecis, Magnuss Vircavs, Kristīne Āboliņa; Māra Kļaviņa redakcijā. - [Rīga] : LU Akadēmiskais apgāds, 2008. - 599 lpp. 3.Klimata inženierija un politika/ Dagnijas Blumbergas redakcijā. R.:RTU, 2020. 4.Jemeljanovs A., Civilā aizsardzība. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un pazemināšanas pasākumi. R.:RTU,2004. 5.Urbāne V., Bīstamo vielu pielietošanas drošība. R.:RTU,2005. 6. A. Jemeljanovs, A. Laškovs. Iedzīvotāju un apkārtnes vides drošības nodrošināšana tehnogēnā rakstura un dabas parādību izraisītājās ekstremālajās situācijās, RTU, 1997. 7.Glābšanas un citu neatliekamu darbu organizēšana un veikšana uzņēmumos ārkārtējo situāciju gadījumos, Rīga, RTU, 1997., 23 lpp. 8.Kusiņš J., Kaļva G., Civilā aizsardzība. Drukātava, 2011. 9.Eglīte M. Vides veselība.R.: RSU,2008. 10.Kusiņš J.Ķīmisko risku vērtēšana. Drukātava, 2011. Papildu /Additional: 1.Vides tehnoloģijas / Andra Blumberga, Dagnija Blumberga, Māris Kļaviņš, Marika Rošā, Sarma Valtere - Rīga : Latvijas Universitāte, 2010. - 212 lpp. 2.Vides komunikācija un vides politikas integrācija : pētījums / Ērika Lagzdiņa, Rūta Bendere, Alda Ozola, Jānis Brizga, Jānis Kauliņš - Rīga : Regional Environmental Center (REC Latvija) ; Latvijas Universitāte, 2010 (Rēzekne : Latgales drukā.).) - 135 lpp. 3.Kļaviņš, Māris, Vides piesārņojums un tā iedarbība - Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2009 (Latgales drukā.).) - 198 lpp. 4.Vides veselība / B. Aulika, M. Avota, M. Ā.Baķe, J. Dundurs, M. Eglīte, I. Jēkabsons, D. Sprūdža, I. Vanadziņš - Rīga : Rīgas Stradiņa universitāte, 2008 (a/s "Preses nams"). - 696 lpp. 5.Kļaviņš M. Atmosfēras ķīmija un gaisa piesārņojums. Rīga: LU, 2000. 6.Kļaviņš M., Cimdiņš P. Ūdeņu kvalitāte un tās aizsardzība. Rīga: LU akadēmiskais apgāds, 2004. 7.Kļaviņš M., Zaļoksnis J. Ekotoksikoloģija. Rīga: Elpa, 2005. 8.Nikodemus O., Kārklis A., Kļaviņš M., Melecis V. Augsnes ilgtspējīga izmantošana un aizsardzība. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2009. 9.Kļaviņš M. Vides piesārņojums un tā iedarbība. Rīga, LU Akadēmiskais apgāds, 2012. 10.Melecis, V.,Ekoloģija. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2011. 11.Grūtups G., Gadsimta katastrofas Latvijā. R.Apgāds Zvaigzne ABC;2002 12.Vaizmens Dž., SAS izdzīvošanas māksla. R.Apgāds Zvaigzne ABC;2005. Citi informācijas avoti/Other sources of information: 1.http://www.varam.gov.lv/lat/darbibas_veidi/vide/ 2.www.latvijasdaba.lv 3.http://www.lvgma.gov.lv/public/ 4.http://ec.europa.eu/environment/civil/index.htm 5.http:// www.reliefweb.int 6.http://www.rdc.gov.lv 7.http://www.vugd.gov.lv
Nepieciešamās priekšzināšanas	Dabaszinības.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Ievads vides aizsardzībā. Vides aizsardzības, ekoloģijas, vides zinātnes pamatuzdevumi. Terminoloģija. Vides aizsardzības nepieciešamība un principi. Vides izglītības pamatprincipi. Vides piesārņojumu veidi, to ietekmes. Antropogēno slodžu normatīvi un limiti. Vides kvalitātes normatīvā reglamentēšana.	2	4	2	6
Atmosfēras piesārņojums, tā avoti, raksturojums, piesārņojuma novēršana, atmosfēras vides problēmas. Ūdens piesārņojums, tā avoti, raksturojums, piesārņojuma novēršana, ūdens vides problēmas.	4	9	2	8
Atkritumu apsaimniekošana. Vides tehnoloģiju raksturojums. Vispārīgs priekšstats par dabas resursiem. Dabas resursu lietošanas regulēšana, resursu izmantošanas ekoloģiskās problēmas un to novēršana.	4	10	3	11
Dabas aizsardzība. Ekonomika, vide, izaugsme. Vides likumdošana. Vides politika. Starptautiska sadarbība vides aizsardzībā un ilgtspējīgā attīstībā.	2	4	1	6
Civilās aizsardzības vēsturiskais pamats, civilās aizsardzības sistēmas struktūra, tiesiskais regulējums, organizācija un vadība. Valsts, pašvaldību, juridisko un fizisko personu uzdevumi, tiesības un pienākumi civilās aizsardzības jomā. Sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisijas, to izveidošana, darbības nodrošināšana, tiesības un pienākumi.	3	6	2	7
Paaugstinātas bīstamības objekti, to īpašnieku vai tiesisko valdītāju pienākumi un tiesības. Katastrofu veidi un mērogi, to raksturojums, konkrētu piemēru analīze.	2	5	1	6
Civilās aizsardzības pasākumu plānošana. Starptautiskās palīdzības lūgšana un sniegšana. Apdraudējuma riska novērtēšana, risku matricas. Īpašie tiesiskie režīmi (ārkārtējā situācija un izņēmuma stāvoklis).	3	6	2	7
Individuālie aizsardzības līdzekļi katastrofas gadījumā. Bīstamās vielas, to klasifikācija un prasības to glabāšanai un pārvadāšanai. Pirmās palīdzības sniegšana dzīvībai kritiskās situācijās (piemēram, bīstamas asiņošanas apturēšana, atdzīvināšanas pasākumi), kā arī palīdzības izsaukšana.	4	10	3	11
Kopā:	24	54	16	62

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Pārzina vidē notiekošos pamatprocesus un vides aizsardzības principus. Izprot civilās aizsardzības sistēmas struktūras, tiesiskā regulējuma, organizācijas un vadības teorētiskos pamatus un sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisiju izveidi, lomu, funkcijas, tiesības un pienākumus.	Lekcijas, semināri.
Izprot vides problēmas, vides piesārņojuma veidus, avotus, ietekmi, dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas principus.	Lekcijas, semināri, eksāmens.
Izprot un analizē valsts, pašvaldību, juridisko un fizisko personu uzdevumus, tiesības un pienākumus civilās aizsardzības jomā, civilās aizsardzības pasākumu plānošanas mērķus, jēgu un būtību.	Lekcijas, semināri, eksāmens.
Spēj vispārīgi novērtēt tehnoloģisko procesu ietekmi uz vidi Ietekmes uz vidi novērtējuma likuma izpratnē, kā arī ievērot vides aizsardzības principus, plānojot savu profesionālo darbību. Spēj atpazīt apdraudējumus, novērtēt apdraudējuma varbūtību, sekas, pielietojot apdraudējuma risku noteikšanas matricas, pielietot civilās aizsardzības plānos definētos rīcības algoritmus.	Lekcijas, semināri, eksāmens.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Praktiskās nodarbības, patstāvīgais darbs.	40
Eksāmens.	60
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi			Brīvās izvēles pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	14.0	10.0	0.0		*				